tema otsesel kitsamal tegevusalal. Nii esinevad mitmed nimed n.-ö. märksõnadena, millede juures lugeja leiab ka selle isiku nimega tähistatava olustiku ülevaate. Ses suhtes on Eesti Biograafiline Leksikon kaugemale läinud muist seda laadi teoseist. Seetõttu oleks ka üldiselt vildak eriti pikemate leksikoni artiklite juures püüda määrata mehaaniliselt antud isiku tähtsust temale pühendatud ridade arvu järgi. Kuigi muidugi tähtsamate isikute elulugusid käsitletakse teoses pikemalt ja vähemtähtsate omi lühemalt, pole see märksõnaliste artiklite juures alati mitte nii, kõnelemata muist, juba ülal mainitud üldisist kaalutlusist, mis artikli pikkusse mõju avaldanud.

Toimetuse arvates on säärane märksõnaliste artiklite põhimõte Eesti ajaloo käsitlemisele osutunud kasulikuks, võimaldades suurelt osalt esmakordselt eesti keeles anda lühidaid, kuid täpsaid ülevaateid Eesti ajaloo tähtsamaist momentidest. Nende märksõnaliste artiklite kõrval leidub leksikonis muidugi küllaltki tähtsaid isikuid käsitlevaid pikemaid artikleid, mis on koostatud vastavalt teadusliku biograafia nõudeile: esitades ühest küljest isiku välist elukäiku käsikäes ta sisemise arenemisega, rõhutavad need artiklid teisest küljest isiku teeneid — kas positiivseid või negatiivseid, on ajaloo uurimise vaatekohalt ühevõrra tähtis, — mis teinud ta elu kirjeldusväärilisekс. Lühemad artiklid omavad seevastu enam-vähem konstateerivat laadi, pakkudes andmeid, mis nõutavad harilikult kitsamapiiriliselt biograafiliselt käsiraamatult.

Lühemais artikleis on toimetus peale laiemate ringkondade huvi rahuldamise silmas pidanud ka kitsamaid uurijate rühmi: leksikoni on paigutatud nendegi Balti kui ka välismaa uurijate, publitsistide, kunstnikkude jne. elulood ning tegevuse ülevaated, kes oma töis on käsitlenud Eesti maad või rahvast. — Mis puutub bibliograafilisse külge, siis pole artiklite juures mitte püütud anda täiuslikku kirjanduse loendit, vaid esitatud ainult tähtsam bibliograafiline materjal, mis asjast huvitatuile võimaldab lähema süvenemise. Et senini veel puudub teaduslik Eesti ajaloo kui ka üksikalade bibliograafia (ajaloo bibliograafia koostamistööd on praegu Akad. Ajaloo-Seltsil käimas), siis oli kirjanduse kohta andmete hankimine õige vaevarikas; üksikud lüngad on selgi alal leksikonis jäänud püsima.

Need on peamised põhimõtted, mida on püütud jälgida leksikoni toimetamisel. Peab möönma, et nende järjekindel teostamine pole toimetusele olnud kerge ülesanne ja et üldse Eestis senini sääraseks suurejoonelisemaks tööks kogemusi ja osalt kohaseid jõude on olnud vähesel määral. Akad. Ajaloo-Selts ja leksikoni toimetus julgevad siiski arvata, et käesoleva teose avaldamisega on astutud tähtis samm Eesti ajaloo uurimise alal. Kõigest hoolimata on leksikoni kaudu tehtud üldsusele kättesaadavaks rohkesti süstemaatselt korraldatud ja teaduslikult läbitöötatud materjali Eesti maa ning rahva käekäiku ühel või teisel viisil mõjustanud isikute tegevuse iseloomustamiseks ja Eesti kultuurilise arengu nähete valgustamiseks. Võiks seega loota, et leksikon tunnustust leiab kui teos, mis loob tulevasele Eesti ajaloo teaduslikule üldkäsitlusele teatavad eeldused ning aluse, süvendades ja ergutades meie ajaloo uurimistööd.

Eesti biograafiline leksikon, 1926-1929, lk. 649